EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 09.08.2005
KOM(2005) 367 slutlig

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om upphävande av beslut 2001/131/EG om avslutande av samrådsförfarandet med Haiti i enlighet med artikel 96 i partnerskapsavtalet AVS–EG

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

Beslut enligt artikel 96

Eftersom valet år 2000 inte genomförts på ett korrekt sätt och med beaktande av att Haiti inte iakttog de demokratiska principerna i Cotonouavtalet beslutade Europeiska unionens råd den 29 januari 2001, i enlighet med artikel 96.2 c i Cotonouavtalet, att vidta lämpliga åtgärder. Dessa innebar att biståndet till Haiti delvis drogs in (inget direkt budgetstöd till den haitiska staten), att inga anslag enligt nionde Europeiska utvecklingsfonden (EUF) (239 miljoner euro) meddelades och att de återstående medlen ur åttonde EUF (84,4 miljoner euro) omdirigerades för att direkt komma det haitiska folket till godo. EU ställde som villkor för en normalisering av förbindelserna med Haiti att de villkor och åtgärder som anges i Amerikanska samarbetsorganisationens (OAS) resolution 822 beträffande anordnandet av fria och rättvisa val uppfylls.

Beslutet från 2001 omprövades och förlängdes genom beslut 2002/131/EG av den 21 januari 2002, beslut 2003/53/EG av den 10 januari 2003 och beslut 2003/916/EG av den 22 december 2003.

Det politiska läget i Haiti ändrades drastiskt år 2004 i och med dåvarande president Aristides avgång. Den snabba politiska händelseutvecklingen (huvuddragen sammanfattas nedan) nödvändiggjorde en väsentlig översyn av situationen och beslut 2004/681/EG om ändring av beslut 2001/131/EG antogs den 24 september 2004. Detta beslut gäller till och med den 31 december 2005, men kräver en översyn efter sex månader. Det upphävde alla tidigare åtgärder (och frigjorde 95,6 miljoner euro) med undantag av endast undertecknandet av det nationellt vägledande programmet enligt den nionde EUF (72 miljoner euro), som skulle ske efter det att allmänna val, vilka bedömts som fria och rättvisa av de behöriga haitiska institutionerna och av det internationella samfundet, anordnats i enlighet med OAS resolution 822.

Det kan nu anses att den övergångsperiod inför en demokratiskt vald regering, som började med att en övergångsregering tillträdde 2004 och som kommer att leda till lokala val, parlamentsval och presidentval under hösten 2005, framåtskridit på ett sådant sätt att det motiverar en översyn av det gällande beslutet och upphävande av de återstående åtgärder som nämns nedan. Detta kommer att vara till konkret hjälp för övergångsregeringen i denna svåra tid och stimulera respekterandet av valprocessen.

Bakgrund

I början av år 2004 ledde en utdragen period av våldsamheter och blodsutgjutelse till president Aristides avgång den 29 februari 2004. Boniface Alexandre, domare i högsta domstolen, svors in som tillförordnad president och en övergångsregering, ledd av Gerard Latortue, svors in den 17 mars 2004. Övergångsregeringen utlovade att fria och rättvisa val skulle hållas inom 18 månader. Planen är nu att val skall hållas under hösten 2005, lokala val den 9 oktober 2005, följda av val parlamentsval och presidentval i två omgångar den 13 november respektive den 18 december 2005, så att den valda presidenten kan tillträda sitt ämbete den 7 februari 2006. Haitis övergångsregering har utfäst sig att ge ökad prioritet åt återupprättandet av trygghet och förtroende i landet, vilket är en förutsättning för att man skall kunna uppnå demokrati i landet.

Genom resolutioner av den 29 februari respektive den 30 april 2004 godkände FN inrättandet av en interimistisk multinationell styrka, följd av en stabiliseringsstyrka (MINUSTAH), som

under brasiliansk ledning tog över den 1 juni för att bidra till att stabilisera säkerhetsläget och stödja övergångsregeringen i demokratiseringsprocessen. MINUSTAH:s uppdrag har förlängts till slutet av juni 2005, varefter säkerhetsrådet skall ta ställning till om det är nödvändigt med en ytterligare förlängning på troligtvis 12 månader.

Efter informella samråd i maj 2004, vilka hölls på begäran av rådet, skickade premiärminister Gerard Latortue en skrivelse till dåvarande kommissionsledamoten med ansvar för bistånd, Poul Nielson, där han redogjorde för **regeringens utfästelser** på flera områden under övergångsperioden. I april 2005 lade kommissionen fram en rapport för rådets AVS-grupp i enlighet med kraven i beslutet på en översyn efter sex månader. Rapporten hade utarbetats i samråd med EU:s medlemsstaters ambassader i Port au Prince och innehöll en redogörelse för läget när det gäller regeringens utfästelser. I mars 2005 besökte kommissionsledamoten Louis Michel Haiti och höll omfattande samråd för att bilda sig en uppfattning om läget. FN:s säkerhetsråd skickade en styrka till Haiti i april 2005 och i maj 2005 lade FN:s generalsekreterare fram en rapport över FN:s stabiliseringsstyrka i Haiti. **Dessa rapporter ger i stort sett samma bild av läget i Haiti.**

Det aktuella läget

När det gäller den politiska situationen inleddes den nationella dialogen och försoningsprocessen den 7 april. Vilka som kommer att ingå i denna dialog är fortfarande osäkert, eftersom ex-president Aristides parti fortfarande vägrar att delta, trots presidentens rapporterade ansträngningar att förmå Lavalas att delta. Flera mindre politiska partier har börjat slå sig samman till större politiska enheter inför de kommande valen.

Tidsplanen för valen rapporteras gå framåt. Det är CEP (Conseil Electoral Provisoire), bistått av MINUSTAH, som är direkt ansvarigt för valen. FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och OAS samordnar biståndet till anordnandet av valen. OAS är särskilt inriktad på röstregistrering. Den sammanlagda budgeten för valen uppgår för närvarande till 62 miljoner USD och skall täckas av givare. EU har utfäst ett bidrag på sammanlagt 18 miljoner euro. Kommissionen planerar att sända ett valobservatörsuppdrag. Finansieringen av observatörsuppdraget täcks inte av bidraget på 18 miljoner euro.

Säkerhetsläget är fortfarande instabilt och oroväckande med återkommande utbrott av våldsamheter, mord, kidnappningar och beväpnade rån. Den nationella haitiska polisen är för svag och har inte haft tillräckligt med tid för att ställa om sig från sitt korrumperade förflutna för att kunna utöva något avgörande inflytande på säkerhetsläget. MINUSTAH ger följaktligen mycket stöd och försöker bibehålla kontrollen. Det är uppenbart att MINUSTAH:s styrkans uppdrag och resurser behöver förstärkas, såväl när det gäller personal som utrustning, för att denna styrka skall kunna bli effektivare och förslag för detta ändamål diskuteras för närvarande i FN:s säkerhetsråd.

När det gäller mänskliga rättigheter har vissa framsteg gjorts, eftersom de kränkningar av de mänskliga rättigheterna som var en del av den tidigare regeringens politik definitivt inte förespråkas av övergångsregeringen. Utbredningen av beväpnade gäng i landet och en kultur av straffrihet på grund av korrumperande individer i säkerhetsstyrkorna och ett extremt svagt rättsväsende utgör dock ett hinder för att man skall lyckas åstadkomma några större förbättringar när det gäller de mänskliga rättigheterna. Gemenskapen håller tillsammans med *Canadian International Development Agency* (CIDA) på att utarbeta ett program som skall stärka rättsväsendet och även andra givare, däribland EU:s medlemsstater, arbetar i denna riktning.

Operationer för att avväpna beväpnade grupper, i synnerhet tidigare militärstyrkor, har inletts, framför allt i Cap Haitiområdet. Dessa är fortfarande relativt sporadiska och måste påskyndas om landet skall lyckas uppnå den säkerhetsnivå som är nödvändig för att man skall kunna hålla val.

Internationellt stöd till Haiti

Övergångsregeringen har starkt stöd från samtliga huvudaktörer i Haiti, däribland Förenta staterna, Frankrike, Spanien och flera latinamerikanska stater och internationella organ såsom FN, OAS, Världsbanken, Internationella valutafonden (IMF), Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) m.fl. Förbindelserna med Karibiska gemenskapen (Caricom), som blev ansträngda i samband med omständigheterna kring president Aristides avgång, håller på att förbättras.

Internationella givare och övergångsregeringen antog en interimssamarbetsram. Denna låg till grund för en givarkonferens i Washington i juli 2005. Konferensen ledde till utfästelser på sammanlagt 1,2 miljarder US-dollar, varav EU stod för den största enskilda utfästelsen.

En internationell konferens om Haiti hölls i Cayenne i mars 2005. Vid detta tillfälle upprepade givare sitt direkta stöd genom att förnya utfästelser som gjorts i Washington 2004 och genom att förbinda sig att påskynda utbetalningarna av stöd i syfte att visa solidaritet med Haiti och låta den haitiska befolkningen se konkreta fördelar med den pågående politiska förändringsprocessen.

Kanadas regering kommer på liknande sätt att anordna en internationell konferens om Haiti i Montreal den 16–17 juni, där Haitis bidragsgivare kommer att diskutera säkerhet, stabilitet, valen och tillhandahållandet av stöd.

Ekonomisk återhämtning

Internationella valutafonden har bedömt att Haitis regering har gjort goda insatser när det gäller ekonomisk återhämtning. I rapporten slås det fast att återhämtningen går sakta på grund av de svåra allmänna villkoren i landet, men att regeringens ansträngningar har lett till minskad inflation, en stabilisering av växelkursen och en nettoökning av valutareserven. Resultatet av ett program som genomfördes av Internationella valutafonden (april–september 2004) var tillfredsställande, eftersom alla kvantitativa mål uppnåddes med bred marginal och stora framsteg gjordes vad gäller strukturella åtgärder[1]. Detta program följdes av katastrofbistånd som ges efter en konflikt (EPCA) (oktober 2004 – september 2005). Återigen uppnåddes de flesta kvantitativa målen och de strukturella åtgärderna genomfördes. Haiti betalade sina skulder till Världsbanken, vilket gjorde det möjligt för Världsbanken att godkänna en anpassningsåtgärd som möjliggör snabb betalning. Inkomstbortfall och försening av givarfinansierade åtgärder har emellertid föranlett ändringar i budgeten och krävt omprioriteringar av utgifterna i syfte att ge maximalt stöd till den ekonomiska återhämtningen. Enligt artikel IV-rapporten räknar Internationella valutafonden med en ökning av den reala bruttonationalprodukten på 3 procent och en inflation på 10 procent under 2005/2006. Svårigheten därefter kommer att bli att bibehålla en tillväxt på 4 procent och generera de statsinkomster som behövs för att finansiera väsentliga förbättringar av de sociala

[1] Rapport från Internationella valutafondens avdelningar om samråd enligt artikel IV år 2005.

tjänsterna och den offentliga sektorns institutionella kapacitet. ”Väl genomförda val, nationell försoning och fortsatt givarstöd kommer att vara avgörande förutsättningar”.[1]

Kommissionens förslag

Kommissionen har beaktat den politiska situationen och läget i fråga om mänskliga rättigheter. Dessa är visserligen ännu inte optimala, men håller sakta på att utvecklas. Kommissionen föreslår ändå att den återstående åtgärden enligt artikel 96, som rör frigörandet av 72 miljoner euro ur den nionde EUF, upphävs mot bakgrund av ansträngningarna att hålla tidsplanen för valen, regeringens framsteg när det gäller den ekonomiska återhämtningsprocessen, vilken är avgörande för bekämpningen av fattigdom och i förlängningen av det missnöje och våld och den otrygghet som fattigdom leder till, det internationella samfundets breda till det haitiska folket och övergångsregeringen samt de inte oväsentliga tidsfrister som krävs för att utarbeta och utbetala program för utvecklingsbistånd.

Kommissionen föreslår att det i skrivelsen till den haitiska premiärministern om upphävandet av åtgärderna understryks att EU fäster stor vid demokrati, rättsstatsprincipen, goda styrelseformer och iakttagandet av mänskliga rättigheter och att EU uppmuntrar den haitiska regeringen att fortsätta med sina ansträngningar att genomföra de utfästelser den gjort gentemot EU och det haitiska folket.

Unionen kommer att fortsätta sitt nära engagemang i Haitis utveckling genom att inom ramen för Cotonouavtalet föra en fortlöpande och fördjupad politisk dialog med övergångsregeringen och den nya regering som kommer att bildas efter de kommande valen.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om upphävande av beslut 2001/131/EG om avslutande av samrådsförfarandet med Haiti i enlighet med artikel 96 i partnerskapsavtalet AVS–EG

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av partnerskapsavtalet AVS–EG[2], som trädde i kraft den 1 april 2003, särskilt artikel 96 i detta,

med beaktande av det interna avtalet mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om åtgärder och förfaranden för genomförande av partnerskapsavtalet AVS–EG[3], och särskilt artikel 3 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,[4] och

av följande skäl:

(1) På grundval av beslut 2001/131/EG[5] upphävdes det ekonomiska stödet till Haiti delvis med motiveringen att det var ”lämpliga åtgärder” i den mening som avses i artikel 96.2 c i partnerskapsavtalet AVS–EG.

(2) Beslut 2004/681/EG upphör att gälla den 31 december 2005 och innehåller bestämmelser om en översyn av åtgärderna efter sex månader.

(3) I mars 2005 utarbetade en arbetsgrupp bestående av Europeiska unionens ordförandeskap i Haiti, Europeiska kommissionen och medlemsstaternas företrädare i Haiti en rapport över de framsteg som gjorts när det gäller den haitiska regeringens specifika utfästelser för att anpassa sig till de grundsatser som anges i artikel 9 i Cotonouavtalet, särskilt när det gäller mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen, i syfte att återinföra ett författningsenligt och oinskränkt demokratiskt styre i landet.

(4) Det aktuella läget i Haiti är mycket oroande vad gäller säkerhet, respekt för mänskliga rättigheter och fattigdom. Detta har bekräftats genom rapporten från FN:s säkerhetsråds styrka från april 2005. Det internationella samfundet har emellertid vid flera tillfällen bekräftat sitt åtagande att stödja övergångsregeringen och den haitiska befolkningen i deras ansträngningar för att få till stånd demokrati och åstadkomma ekonomisk och social utveckling.

---

2 EGT L 317, 15.12.2000, s. 3.
3 EGT L 317, 15.12.2000, s. 376.
4 EGT C […] […], s. […]
5 EGT L 48, 17.2.2001, s. 31. Beslutet senast ändrat genom beslut 2004/681/EG (EUT L 311, 8.10.2004, s. 30).

(5) Övergångsregeringen förtjänar Europeiska unionens förtroende när det gäller att säkerställa den politiska övergången, särskilt genom anordnandet av fria och rättvisa val som helt och håller följer den angivna tidsplanen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 2001/131/EG skall upphöra att gälla.

Bilagan skall ersättas med bilagan till det här beslutet.

Artikel 2

Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 3

Europaparlamentet skall omgående få en fullständig redogörelse för detta beslut.

Utfärdat i Bryssel den [...]

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

Skrivelse till Haitis övergångsregering

Europeiska unionen fäster stor vikt vid bestämmelserna i artikel 9 i Cotonouavtalet. Partnerskapet AVS–EG grundar sig på respekten för de mänskliga rättigheterna, de demokratiska principerna och rättsstatsprincipen. Dessa utgör avtalets grundsatser och därmed också grundvalen för förbindelserna oss emellan.

Europeiska unionen har noggrant följt övergången i Haiti som började med att en ny övergångsregering, under Er ledning, utsågs och svors in den 17 mars 2004 efter en omfattande samrådsprocess som grundade på Caricom/OAS-planen.

Den 12 maj 2004 ägde samtal rum i Bryssel mellan er och Europeiska kommissionen i avsikt att gå igenom övergångsregeringens politiska dagordning när det gäller återupprättandet av ett demokratiskt och författningsenligt styre. Europeiska unionen noterade de utfästelser Ni gjorde, i synnerhet när det gäller förbättringar av läget beträffande de mänskliga rättigheterna, införandet av demokratiska principer, däribland hållandet av fria och rättvisa val, rättsstatsprincipen och goda styrelseformer, och som anges i Er skrivelse av den 25 maj 2004 till Europeiska kommissionen. Dessa bindande utfästelser, som alltid är giltiga, bör så småningom bidra till ökad politisk stabilitet i Haiti.

Europeiska unionen har noggrant följt utvecklingen i Haiti på alla områden och har spelat en mycket aktiv roll i det internationella samfundets ansträngningar för att bistå landet på dess krävande och svåra väg mot ett demokratiskt styre. Vi är övertygade om att Haitis befolkning har rätt till ett bättre liv i ett säkert och stabilt Haiti där demokratiska principer, de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen och goda styrelseformer respekteras till fullo.

Som Ni vet har Europeiska unionen spelat en ledande roll vid utarbetandet och antagandet av interimssamarbetsramen och var den största enskilda givare som gjorde en utfästelse beträffande Haitis utveckling vid konferensen i Washington år 2004. Stora framsteg har gjorts sedan dess och de finansiella flödena når gradvis upp till de önskade nivåerna i takt med att landets kapacitet att tillgodogöra sig ekonomiskt och tekniskt bistånd ökar.

Europeiska unionen har samarbetat mycket nära med samtliga internationella huvudaktörer och har uttryckt sitt fulla stöd för FN:s styrka i Haiti, MINUSTAH, och dess stora ansträngningar för att bistå regeringen och Haitis nationella polis med att få till stånd den säkerhet och stabilitet som krävs för att landet skall kunna anordna val under hösten 2005 och genomföra hållbara utvecklingsprogram.

Europeiska unionen har genom egna kanaler och genom säkerhetsrådets rapporter om Haiti gjort en bedömning av de framsteg som har gjorts på de politiska och ekonomiska områdena och har beslutat att åtgärderna enligt beslut xxx skall upphävas. Enligt dessa åtgärder skulle undertecknandet av det nationellt vägledande programmet enligt den nionde EUF ha skett efter de allmänna valen och med en ny demokratiskt vald regering. Programplaneringen rörande den nionde EUF pågår för närvarande med er regering och det nationellt vägledande programmet kommer nu att undertecknas så snart som planeringen är klar. Det är viktigt att denna process går fort så att anknytande åtgärder som gynnar den haitiska befolkningen också genomförs snabbt.

För att samarbetet skall kunna bli framgångsrikt är det väsentligt att se till att Haitis för tillfället bristande förmåga att tillgodogöra sig bistånd förbättras genom ett gott styre och åtgärder för kapacitetsuppbyggnad när det gäller förvaltning av bistånd. Bestämmelserna för genomförandet kommer att anpassas till landets förmåga att förvalta de offentliga finanserna.

Europeiska unionen kommer noggrant att följa händelseutvecklingen när det gäller demokratiseringsprocessen, i synnerhet huruvida övergångsregeringen uppfyller sina utfästelser beträffande mänskliga rättigheter, nationell dialog, demokratiska principer och ekonomiskt styrning, och de åtgärder som skall leda till lokala val, parlamentsval och presidentval.
Vi välkomnar tillkännagivandet av tidsplanen för valen, med lokala val i oktober 2005 och parlamentsval och presidentval i två omgångar i november respektive december 2005, vilket innebär att den nya regeringen kan tillträda i februari 2006. Europeiska unionen är övertygad om att inga förseningar bör tillåtas i denna avgörande tidsplan och stödjer valprocessen med 18 miljoner euro. Vidare överväger Europeiska unionen ett valobservatörsuppdrag.

Unionen kommer att fortsätta sitt nära engagemang i Haitis utveckling genom att inom ramen för Cotonouavtalet föra en fortlöpande och fördjupad politisk dialog med Er regering och med den nya regering som kommer att bilda efter de kommande valen.

Högaktningsfullt

Bryssel den …

På kommissionens vägnar

På rådets vägnar

Ordförande